

SISÄLTÖ

VESTIGIA TERRENT!	9
JOHDANTO	11
AJAN ILMIÖT HAASTAVAT PERUSKOULUA.....	15
Erityisopetuksen tila arvioinnin kohteena.....	18
Erityisopetussiirtojen ja tukitoimien määrä kasvoi.....	20
Oppimisvaikeuksia, dysfasiaa ja tunne-elämän häiriöitä.....	25
Erilaiset ilmiöt koulun kipupisteinä.....	29
Koulussa viihtymättömyys.....	29
Koulukiusaaminen.....	31
Hoidon ja hoivan tarve.....	32
Syrjäytyminen	36
Oppilashuollon monet ulottuvuudet	38
Varhainen puuttuminen	40
Ryhmäkoot puhuttavat	49
Opetuksen hallittavuus hajoaa opetustilanteissa.....	53
Medikalisaatiosta pedagogiseen lähestymistapaan.....	58
Postmodernismi suosii erilaisuutta ja murtaa totuttua ajattelutapaa.....	61

MUUTOS KOHTI YHTENÄISTÄ KOULUA	67
Suuntana integraatio ja inklusio	67
Arviointi kehitetään inklusiivista järjestelmää palvelevaksi.....	75
Kaaosta vai hallittua muutosta?.....	81
Erilaisia tarpeita ja puolustusmekanismeja	87
Muutokseen työn imulla vai stressaten?	91
Työn imussa	91
Opettajan työ kuormittaa ja uuvuttaa.....	93
TUKI TEHOSTUU – LAATUA OPETUKSEEN	101
Tukea tehostetaan.....	102
Lainsäädännöstä ja hallinnollisista menettelytavoista.....	106
Tehostettu tuki	110
Eriyttäminen	113
Samanaikaisopetus	117
Tukiopetus.....	121
Osa-aikainen erityisopetus.....	122
Oppimissuunnitelma	123
Tehostetun tuen koordinointi.....	128
Miten tukea voi tehostaa?.....	131
Opettajien osaaminen avaintekijä	133
Tehostamalla sujuvia käytäntöjä.....	138
Haasta työsi	140
Koulun oppimisympäristö ja toimintakulttuuri	143
Tuen laatu.....	153

PEDAGOGINEN ENNAKOINTI.....	157
Ennakointi – tulevaisuudenkuvien näkemistä ja tekemistä	159
Korjaavan ja ennalta ehkäisevän työn mahdollisuudet	165
Signaalit uudistumisen ituja.....	165
Ennalta ehkäisevä työ näkyväksi	170
Ennakointi koulun tasolla	175
Pedagoginen ennakointi suunnittelun työvälineeksi.....	179
Pedagoginen ennakointi käynnistyy	185
Kyseleminen eli yksilön käyttäytymisen ja toiminnan analyysi	188
SWOT-analyysi.....	189
Ennakoinnin kartta	191
Kolmen portaan mallista oppimispolkujen skenaarioihin	193
Ennakointidialogi – tulevaisuuden muistelua	197
Toiveista totta.....	200
Pedagogisen ennakkoinnin arviointi.....	202
Pedagoginen päiväkirja oppilaan itsearviointin välineenä	204
Koulun oppimisympäristön arviointi.....	206
 TULEVAISUUDEN KOULUUN	 209
 LÄHTEET	 216